

Riksdagens protokoll

2008/09:98

Onsdagen den 8 april

Kl. 11.30 – 12.43

Protokoll
2008/09:98

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 31 mars samt för den 1 och 2 april.

2 § Anmälan om ordförande i trafikutskottet

Talmannen anmälde att *Lena Hallengren* (s) valts till ordförande i trafikutskottet från och med den 2 april.

3 § Meddelande om skriftliga frågor under påskuppehållet

Talmannen meddelade att skriftliga frågor som lämnats in till och med torsdagen den 9 april kl. 10.00 skulle besvaras senast *torsdagen den 16 april kl. 12.00*.

4 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 16 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Maud Olofsson (c), jordbruksminister Eskil Erlandsson (c), utbildningsminister Jan Björklund (fp), statsrådet Cecilia Malmström (fp) och statsrådet Tobias Billström (m).

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:425

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:425 Regeringen och arbetslösheten
av Josefin Brink (v)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.
Stockholm den 25 mars 2009
Arbetsmarknadsdepartementet
Sven Otto Littorin (m)
Enligt uppdrag
Karin Renman
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:427

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:427 Användning av tidigare överskott i kommunerna

av Ulla Andersson (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte gått att ändra på.

Stockholm den 3 april 2009

Finansdepartementet

Mats Odell (kd)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:429

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:429 Minskade försvarsanslag

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällen som finns före den 21 april 2009 befinner sig på resa.

Stockholm den 27 mars 2009

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Nils Cederstierna

Expeditionschef

Interpellation 2008/09:450

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:450 Tillgången till medicin

av Catharina Bråkenhielm (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 6 april 2009

Socialdepartementet

Göran Hågglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Talmannen anmälde att upppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 13 mars och onsdagen den 18 mars inkommit.

7 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM101 Meddelande om EU-strategi för stöd till katastrofrisk-reducering i utvecklingsländerna KOM(2009)84 till utrikesutskottet

2008/09:FPM102 Nya momsregler för fakturering KOM(2009)20, KOM(2009)21 till skatteutskottet

2008/09:FPM103 Grönbok om riktlinjer för de Transeuropeiska transportnätverken (TEN-T) KOM(2009)44 till trafikutskottet

8 § Svar på interpellation 2008/09:367 om investeringar för utveckling av framtidens svenska träindustri

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig om investeringar för utveckling av den svenska träindustrin och ställt ett antal frågor i anslutning till detta.

Låt mig inleda med att säga att jag delar Sven-Erik Österbergs uppfattning att träindustrin är en mycket viktig näring för Sverige. Regeringen är medveten om svårigheterna och känner ett stort ansvar i nuvarande situation. Vi arbetar därför mycket målmedvetet med att genomföra förbättringar av Sveriges företagsklimat och för att säkerställa jobben i småföretagen. Jag anser att tillväxt, internationell konkurrenskraft och näringslivets utveckling i första hand gynnas av goda generella villkor för företagsamhet. Regeringen arbetar för att få till stånd väl fungerande konkurrens, sänkta kostnader, öppna marknader och fri handel. Regeringen följer också noga utvecklingen av varsel om uppsägning i olika branscher och i olika delar av landet, bland annat med stöd av de regionala samordnare regeringen utsett. Regeringen lyssnar också till vad de regionala samordnarna framför när det gäller behov och förslag till åtgärder, och har redan genomfört en tredjedel av förslagen som kommit in från samordnarna. En del av detta är utbildningssatsningar i företag och i övrigt.

I Småland, som interpellanten nämner, finns ett regionalt struktur-fondsprogram, Småland och öarna, som totalt innehåller ca 600 miljoner kronor från Europeiska regionala utvecklingsfonden för perioden 2007–2013. Utöver detta tillkommer nationell medfinansiering.

Träindustrin omnämns i programmet, och hittills har exempelvis Stiftelsen Träcentrum i Nässjö beviljats medel för ett projekt kallat Processledning för utveckling av träindustrin. Budgeten är på ca 10 miljoner kro-

nor, varav ca 4 miljoner kronor kommer från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Vidare bedriver Glasforskningsinstitutet ett projekt kallat Glas och trä i samverkan, med en budget på knappt 12 miljoner kronor, varav 4,7 miljoner kronor från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Projektet är en regional satsning på forskning och utveckling av byggkomponenter i trä och glas, med medfinansiering från universiteten i Växjö och Lund.

Vad avser EU:s globaliseringsfond vill jag nämna att regeringen har påbörjat ett arbete med en ansökan till Europeiska globaliseringsfonden för att i första hand klara den stora omställning som nu sker i Västra Götalandsregionen.

Regeringen har under 2008 tillsatt en särskild delegation för hållbara städer, som har till uppgift att verka för en hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Denna delegation ska i samarbete med kommuner, marknadens aktörer och andra parter underlätta och stimulera arbetet med att åstadkomma välfungerande och attraktiva stadsmiljöer. Delegationen har också i uppdrag att hantera ett ekonomiskt stöd till utveckling av hållbara städer. Detta stöd uppgår till totalt 340 miljoner kronor under åren 2009 och 2010 och kommer bland annat att kunna ges till företag och kommuner för att väsentligt höja miljöprestanda vid ny- eller ombyggnad av bostadskvarter eller stadsdelar. En särskild utgångspunkt för delegationen är att bidra till arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. I uppdraget ingår också att tillvarata erfarenheterna från Nationella träbyggnadsstrategin, som under flera år verkat för ökad konkurrens och klimateffektiva alternativ i byggandet.

Att främja genomförande av energieffektiviseringsåtgärder är en angelägen fråga. I regeringens energipolitiska proposition presenteras bland annat ett femårigt program för energieffektivisering där 300 miljoner kronor per år tillförs. I programmet planeras bland annat en informations- och rådgivningsportal för att främja ett ökat genomförande av åtgärderna i energideklarationer för byggnader. Regeringen redovisar också i propositionen att en nationell strategi för att främja lågenergibygnader bör tas fram. Det presenterade ROT-skatteavdraget innebär även att energieffektiviseringsåtgärder och andra ombyggnationer hos bland annat småhusägare tidigare läggs.

Regeringen har i forsknings- och innovationspropositionen vidtagit åtgärder för att stärka den behovsriktade forskningen, som är av betydelse för utveckling av den svenska industrin och det svenska samhället. I propositionen görs en kraftfull satsning på forskning och innovation som innebär att det statliga stödet från och med år 2009 successivt ökar för att år 2012 nå en permanent förstärkning om totalt 5 miljarder kronor. Det är den största satsning som någonsin har gjorts i Sverige. En stor del av dessa medel går till satsningar inom ett antal viktiga strategiska områden. Av dessa finns ett antal satsningar som kan vara av intresse för forskning och utveckling inom de skogsbaserade näringarna. Nu ankommer det på olika näringar och branscher att utveckla idéer och samarbeten som kan bidra till att Sveriges och svenskt näringslivs internationella konkurrenskraft stärks. I denna globala kris som så hårt påverkar vår ekonomi är det viktigt att prioritera åtgärder som hjälper alla typer av företag och branscher och som nu kan rusta oss för en kommande högkonjunktur.

Herr talman! Tack för svaret! Med viss erfarenhet av interpellationer skulle jag vilja säga att ju längre svar, desto mindre innehåll. Så tycker jag att det var också med svaret på denna interpellation. Jag kan inte se att jag fått i princip ett enda svar på de frågor jag har ställt till näringsministern, förutom en uppräkningslista av insatser som har funnits under ganska lång tid.

Problemet med trähus- och träindustrin är att 30 procent av verksamheten, bland annat nere i Småland, riskerar att helt enkelt försvinna i den lågkonjunktur som nu råder. Det är ett faktum.

Jag kan berätta för näringsministern att jag var nere i Småland den 12 februari och då besökte bland annat Myresjöhus. Chefen, Mikael Olsson, beskrev de kontakter de haft med de regionala samordnarna och med landshövdingarna i de tre länen Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län liksom den sammanfattning de gjort av vad de tycker skulle behöva göras i branschen. De har dock inte fått minsta respons från regeringens sida om att något av de förslag som de lagt fram skulle vara intressant.

Jag spårar precis detta också i Maud Olofssons svar här: Lösningen på de problem som finns i olika branscher är generella åtgärder för småföretagen. Visst, vi kan alltid ha en diskussion om vad som gynnar småföretagandet i allmänhet. Här handlar det dock om en bransch som utifrån sina förutsättningar har specifika problem, kanske minst lika stora som bilindustrins och kanske lite grann i skymundan för debatten om bilindustrin i Sverige, och där stora delar av verksamheten helt enkelt håller på att försvinna.

Småhusindustrin har det synnerligen besvärligt, skulle jag vilja säga. Det beskrevs på Myresjöhusfabriken. Det rådde i princip tystnad i denna fabrik. Man har lagt tre varsel. Ca 93 procent av varslen faller ut i uppsägningar. Det finns ingen vändning i branschen.

Det konstaterades att ett litet företag på västkusten, Västkuststugan hade fått en ökad orderingång. Men det är ingen indikation i branschen på att en vändning är på gång, utan det är fortfarande synnerligen dystert inom denna bransch om man tittar på hur det ser ut.

Det är inte första gången i historien som det har varit problem i byggbranschen eller i småhusindustrin. Tittar man tillbaka har regeringar av olika färg vidtagit olika åtgärder under olika perioder. Ett tag på 70-talet hade man särskilt vintertillägg om man byggde på vintern för att stimulera nyproduktion. Vid något tillfälle lite senare fick man dra av momsen om man byggde när det var lågkonjunktur för att hålla liv i en bransch som riskerade att dö ut.

Regeringen har varit helt avvisande till att göra någonting som är branschriktat. Det som Maud Olofsson räknar upp här är egentligen småsummor som gäller sådant som redan är i gång på bredden. Det är klart att det blir värre om man tar bort dessa pengar. Men problemen finns trots dessa insatser. Det är det som är bekymret, och så här stort är problemet. Då tycker jag att man måste fråga sig: Accepterar man det faktum att 30 procent av branschen håller på att slås ut? Är det regeringens mening att det får bli så om inte branschen själv gör någonting åt det, eller är man beredd att faktiskt göra någonting ytterligare för att se till att vi behåller en så viktig gren? Där håller faktiskt Maud Olofsson med mig

inledningsvis. Hon tycker liksom jag att detta är viktigt. Då vill jag också lite mer konkret få veta vilka åtgärder regeringen faktiskt tänker vidta.

Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga att den globala finanskrisen naturligtvis sätter spår också i träindustrin. Alla förstår att det inte är bara en bransch som har bekymmer när vi har problem som kanske motsvaras av problem som fanns för 80–100 år sedan. Det är alltså en gigantisk förändring som sker i hela världsekonomin, och det påverkar naturligtvis också den här branschen. Vi gör vad vi kan från regeringen för att finansieringsmässigt möta de företag som har problem – med lånemöjligheter till Almi, med uppskjuten skattebetalning och med exportsatsningar så att man får hjälp att komma ut på exportmarknaden.

Hela tiden försöker vi också få den finansiella sektorn att fungera. Om inte den fungerar blir det nästan omöjligt för dem som kan tänkas köpa ett hus att finansiera det. Det kan också gälla kunder som finns utomlands därför att den globala finanskrisen också påverkar kunder från utlandet. Det råder alltså ingen tvekan om att allt är bekymmersamt på det sättet.

Jag tror att Sven-Erik Österberg ska läsa svaren på frågorna lite noggrannare. Det är möjligt att han inte tycker om svaren, men jag har ansträngt mig för att svara på de frågor som interpellanten har ställt, vilket jag tycker är en viktig del i detta.

Det som jag försöker beskriva är att vi inte som Socialdemokraterna vill diskutera och göra enskilda satsningar bransch för bransch, utan vi ser att det finns en massa åtgärder som är generella för många branscher. Sedan måste vi ta särskild hänsyn till olika branscher. Men det gör vi när vi utformar en forsknings- och innovationsstrategi, när vi sänker arbetsgivaravgifter och när vi gör olika skogsforskningsatsningar och annat. Det finns som stöd för träindustrin också.

Vi har även styrt över en hel del av resurserna regionalt därför att vi tror att det är bättre att träindustrin tillsammans med länsstyrelser, regioner och andra utformar denna typ av program som jag pekar på och att man gör det i nära anslutning och kontakt med de företag som finns.

Vad är då Socialdemokraternas svar på detta? Jag har gått igenom er budget, och ni har mycket riktigt branschprogram. Jag vet inte hur många branschprogram som ni har pekat ut att ni ska ha. Jag tror att ni är uppe i mellan tio och femton just nu. Men jag har konstaterat att just skogs- och träindustrin är ett branschprogram som ni har plockat bort från er satsning. Det fanns med i 2007 års budget. Men i den kommande budgeten har ni plockat bort skogs- och träindustrin. Då är min fråga till Sven-Erik Österberg: Varför har ni plockat bort just skogs- och träindustrin med tanke på det engagemang som interpellanten här visar? Den totala satsningen från er handlar om så små pengar att det inte räcker någonstans.

Oavsett om ni står här och pratar om skogs- och träindustrin, om musikindustrin, dataspelsindustrin, basindustrin, turismen och så vidare kan vi mycket mer kraftfullt hjälpa dessa företag om vi ser till att grunderna för företagsamheten i Sverige fungerar på ett bra sätt. Då är det alla de åtgärder som jag har nämnt i svaret som är de viktiga.

Nu föreslår Socialdemokraterna tillsammans med sina vänsterkolleger höjda skatter både för företag och för enskilda. På vilket sätt skulle

det gynna husindustrin? Om människor får mindre kvar i plånboken är det helt omöjligt att klara av att beställa ett hus och se till att de kan köpa det.

Ni har en hög ambitionsnivå när ni ställer interpellationer. Men när det kommer till de konkreta lösningarna är ni helt kontraproduktiva. Det är viktigt att få berätta det i en sådan här debatt.

Prot. 2008/09:98
8 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Först och främst ska jag säga följande till Maud Olofsson: Kom inte och säg att jag inte läser svar. Jag har läst det här svaret oerhört noga. Jag kan se att det fattas svar på flera frågor. Antingen bryr sig inte näringsministern om att svara på detta, eller också ska jag tolka de uteblivna svaren som att regeringen inte tänker göra någonting i fråga om ett särskilt räntebidrag för att stimulera detta. Det är ett tydligt besked i så fall. Man tänker inte göra någonting åt branschprogrammen. Det tror man inte på.

Vår erfarenhet av branschprogram har faktiskt varit att de har varit mycket framgångsrika. Det har varit en samverkan mellan samhället, alltså regeringen och staten, med branschen för att se hur man kan hjälpa åt med olika insatser för att utveckla denna bransch så att den blir konkurrenskraftig och effektiv. Det gjorde vi med bilindustrin. Där drog man också bort detta från regeringen. Vi har även haft detta på en rad andra områden, och vi tycker att det har varit verkningsfullt. Men där har regeringen en helt annan politik, vilket jag tycker är fel.

När det gäller vad vi gör och inte har gjort måste man komma ihåg att det är Maud Olofsson som sitter i regeringen och inte jag. Det är jag som är i opposition. Det är jag som ställer frågan: Vad gör regeringen? Det spelar inte så stor roll vad jag säger här. Det är ändå regeringen som bestämmer hur det ska vara i Sverige. Men jag kan ändå föra fram vilka brister som finns i detta läge. Det är det som jag gör via interpellationen. Jag säger det så att vi har ordning på vilka roller som vi har i den här debatten. Jag tror att det behövs upplysning om detta vid fler interpellationsdebatter och inte minst med tanke på det inlägg som Maud Olofsson riktade till mig här.

När det gäller hela denna stimulans har ni valt att göra det som regeringen kan göra. Det är sant att regeringen inte kan rå för att det är finanskris som startade i USA. Det är jag den förste att understryka. Men de insatser som man gör i Sverige styr regeringen faktiskt över. Där har ni valt att införa ett ROT-avdrag som innebär att man får stöd om man byter kakel i sitt eget hus eller i sin lägenhet om man råkar äga den. Men om man bor i en hyresfastighet som någon annan äger kan man inte göra det. Man kan inte få något stöd om man bygger ett nytt hus. Det ges inte någon extra stimulans till dem som ändå står och överväger när det gäller om de ska våga bygga ett hus eller inte, om de ska våga beställa ett trähus. De känner sig kanske hyggligt säkra på jobbet, men det är oroliga tider. Det är i ett sådant läge som en särskild byggstimulans till just nybyggnation skulle kunna underlätta för trähusindustrin. Det har ni valt bort och inte tyckt att det var någon bra åtgärd i detta läge.

Dessutom var det ett förödande program, inte minst för näringsministern, i går kväll när det gäller ROT-avdraget. De små hantverkarna

och småföretagarna är mycket oroliga när det gäller hur man har riggat detta.

Jag kan beställa jobb av olika hantverkare, men i slutändan vet inte den enskilda företagaren om jag har rätt till skatteavdrag. Den enskilda företagaren kanske står där och inte får betalt därför att det visar sig att jag av olika skäl inte har rätt till skatteavdrag.

Detta måste ni reda ut eftersom ROT-avdraget håller på att ta en ände med förskräckelse. Detta visar hur ideologin så att säga rinner i väg i regeringen när det handlar om vilka som man ska stimulera och inte.

Min tolkning av detta är att regeringen inte bryr sig så mycket om trähusindustrin i just detta läge, utan det är andra saker som står på dagordningen.

En av de kanske viktigaste delarna, inte minst i södra Sverige, är träförädlingsidan. Det är synd om Sverige ska bli bara en bulkleverantör av träråvara till andra länder. Vi har mycket mer att utveckla på detta område. Vi har kunskap, tradition och så vidare som vi kan göra så mycket mer av.

Jag ska säga något om de regionala samordnarna. Den signal som jag får är att regeringen inte lyssnar ett dugg på dem. De regionala samordnarna är jättebesvikna.

Jag var i Blekinge i går. Där säger samordnarna: Nu har vi gjort en fin rapport, men det finns ingen som tar emot den. Det är ingen som bryr sig om vad vi skriver. Det som nu håller på att hända ute i landet är att luften går ur hela den regionala samordningen. Om inte regeringen bryr sig, varför ska man bry sig där ute. Man sitter och funderar: Vad är det som händer?

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag vill påpeka att jag har svarat på alla frågor utom det som gäller räntebidraget, och det är faktiskt inte mitt ansvarsområde. Det är därför som jag heller inte har svarat på det. Den frågan får Sven-Erik Österberg ställa till ansvarig minister. I övrigt har jag svarat på alla frågor, men det kan hända att interpellanten inte tycker om svaren.

Sedan vill jag korrigera Sven-Erik Österberg. Vi jobbar ju med fordonsindustrin. Det är inte lönt att stå här i riksdagen och inte tala sanning om vad regeringen faktiskt gör. Hela den satsning på fordonsindustrin som vi gör är gigantisk också om man jämför med andra branscher i Sverige. Hela den satsning på forskning och utveckling som görs på det området är ju ett stöd för att ställa om fordonsindustrin till något mer hållbart.

På samma sätt jobbar vi med andra branscher. Men det måste vara näringen själv som tar fram idéerna för att man ska få tillgång till forsknings- och utvecklingspengar. Det måste komma från näringen som utvecklar det. Också de regionala utvecklingsprogrammen visar hur näringen tillsammans med regionen, Regionala utvecklingsfonden och andra är med och tar fram den typen av projekt. Det är precis så det ska vara.

Vi har ökat satsningen på forskning och innovation med 15 miljarder kronor från och med nu och fram till 2012. Det är klart att jag förväntar mig att svensk träindustri också finns med i den typen av program, alltså hur vi bygger lågenergihus till hur vi energieffektiviserar när det

gäller produktionsteknik, materialteknik och annat. Men jag kan inte hitta på programmen och projekten. Det måste näringen själv göra. Vi ställer resurser till förfogande.

Sedan säger Sven-Erik Österberg att man genom en interpellation granskar regeringen. Men för att det här ska bli tydligt för dem som lyssnar måste man ju peka på alternativen. Jag har bara läst i er egen budget, och då har jag konstaterat att ni har plockat bort skogs- och träindustrin som branschatsning.

Då är min stora fråga till er: Om ni nu har ett så högt tonläge när det gäller regeringens bristande insatser, varför har ni själva plockat bort skogs- och träindustrin från era branschatsningar? Vad är det för pengar ni ska använda när ni nu står här och storstilat säger att ni skulle ha kunnat gå in med pengar och annat? Det är viktigt för dem som lyssnar att förstå vilka alternativ som finns i politiken i dag.

När det gäller ROT-avdrag och annat har naturligtvis Skattemyndigheten skyldighet att ge uppgifter till företagen som ska underlätta för investeringar i skötsel och underhåll. Det tror jag är en viktig ordning som också skapar trygghet gentemot enskilda företag.

Om vi ska öka möjligheten för fler enskilda att köpa hus måste de naturligtvis ha trygghet. Sven-Erik Österberg har alldeles rätt, man måste ha ett jobb så att man tjänar pengar. Våra skattesänkningar för just låg- och medelinkomsttagare, våra insatser för att stärka arbetsmarknaden och våra insatser för att stärka kreditinstituten, alla de sakerna är ju till för att öka tryggheten för den enskilde vid ett eventuellt husköp. Det tror jag är den viktigaste insatsen. Det är också därför som Socialdemokraternas skattehöjningar på alla de här områdena bara skapar oro. Det är inte så man ökar möjligheterna för människor att beställa ett hus.

När det gäller de regionala samordnarna kan jag konstatera att de gör ett *mycket* bra jobb. En tredjedel av de åtgärder som de har föreslagit är redan genomförda. Vi jobbar vidare med de förslag som finns, och vi kommer att återkomma i vårpropositionen med ett antal saker. Kommunerna fick besked i går om att de får ökade resurser för att kunna säkra välfärden, vilket är en viktig del för att också säkra jobben framöver. I grunden är det så att vi steg för steg levererar både det som samordnarna önskar och det som svensk företagsamhet och svenska löntagare behöver i en svår situation. Det är det viktigaste för mig.

Anf. 6 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! När det gäller ROT-avdraget och småföretag var det ju den här regeringen och inte minst Maud Olofsson som startade mandatperioden med att säga att nu skulle krånglet minska. Det är precis det inlägget handlar om. Här ska man hålla på och ringa till Skattemyndigheten om en kund hör av sig och fråga om avdraget beviljas: Törs jag göra jobbet? Får jag mina pengar? Kommer det att fungera? Det var väl ingen bra lösning om man skulle ge en stimulans!

Maud Olofsson hänvisar hela tiden till generella insatser, en generell skattesänkning. Faktum är att Maud Olofsson i det ekonomiska läge som råder just nu lånar till hela skattesänkningen till statsbudgeten. Det saknas helt enkelt pengar där. Det är en prioritering som regeringen har gjort. Man har inga pengar till vissa stimulansinsatser på områden som är särskilt illa utsatta, för de pengarna har man lagt generellt.

Prot. 2008/09:98
8 april

*Svar på
interpellationer*

Det vet väl varenda en som ska driva en kampanj – fråga vilken affärsinnehavare, småföretagare i affärsbranschen som helst – att vill man sälja tv-apparater under en period där man ser en svacka, inte säger man att den här kampanjen gäller tills vidare. Man säger fram till dess gäller det här, en begränsad tid. Det är då kunden vet att ska jag göra det köpet passar jag på nu. Då får man effekten av det här. Det är så man betar sig vid traditionell marknadsföring. Det är precis så det här fungerar också.

Säger man att nu ska ni köpa hus därför att ni har fått lägre skatt av den här regeringen är det klart att den effekten uteblir. Det måste vara den där kicken som får människor att göra någonting. Det är precis då man får den där effekten. Det är därför det blir ett misslyckande när man gör på det här sättet. Ni smetar ut det generellt. Likadant är det när vissa branscher har problem. Då hänvisar ni till generella insatser som har gjorts.

Till sist ska jag bara säga att branschen har lämnat förslag. De är missnöjda därför att regeringen inte har lyssnat. Det har företagarna varit med om liksom Trä- och Möbelindustriförbundets vd Leif Gustafsson tillsammans med Skogs- och Träfackets ordförande. Dessutom var de i debattinlägg oerhört missnöjda med att näringsministern inte ens ville träffa dem och diskutera frågan. Hon hänvisade till tidsbrist när 30 procent av en bransch håller på att gå under. Det tycker jag är på gränsen till nonchalant.

Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Anledningen till att regeringen satsar på mer generella åtgärder är att det är den bästa lösningen. Vi har olika program därför att det ska passa många olika branscher. Jag nämnde forsknings- och innovationspropositionen som betyder 15 miljarder i ökade insatser. Det är klart att skogs- och träindustrin ska finnas med där. Detsamma gäller energieffektivisering, lågenergihus, alla de här delarna. Det är ju till gagn för hela den här sektorn. Allt det som vi lyfter in i hållbara städer och samhällen är klart till gagn för den här sektorn. Men vi jobbar inte med branschprogram och säger att nu gör vi exakt det här för den branschen och så vidare, utan vi försöker att jobba generellt. Det skiljer Socialdemokraterna från oss.

Om Sven-Erik Österberg ska kritisera oss för att vi sänker skatter och annat, ger pengar till kommunerna och därmed ökar underskottet i de offentliga finanserna kan man fråga: Vilka är ni att kritisera som har satt i gång en sedelpress? Förra veckan tror jag att ni pytsade ut 26 miljarder. Och i går var ni noga med att säga att det som ges till kommunerna inte räckte. Det skulle vara dubbelt så mycket. Läger jag ihop alla oppositionens förslag och tittar på allt detta noterar jag att vi kommer att få ett underskott som är gigantiskt i en tid när vi har så besvärliga lägen i ekonomin. Jag är otroligt överraskad över den slapphänthet som numera finns inom socialdemokratin när det gäller ekonomiska frågor.

Sedan kan jag notera att jag inte har fått något svar på varför just Socialdemokraterna har plockat bort skogs- och träindustrin som en speciell satsning i era egna branschprogram. Här blir jag kritiserad för att vi inte har lyft fram skogs- och träindustrin tillräckligt mycket, men själva tycker ni inte heller att det är viktigt. Vi har däremot lyft in det som en del av de generella åtgärderna därför att vi vill stödja skogs- och träindustrin. Vi

hoppas också att de resurser som vi nu lägger ut på de regionala nivåerna kan användas till detta.

Jag tror på svensk skogs- och träindustri. Det är klart att det är lite tuffa år framöver, men vi ska fortsätta att följa frågan och också ha kontakt med dem så att vi kan hjälpa dem i de här svåra tiderna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:98
8 april

*Svar på
interpellationer*

9 § Svar på interpellation 2008/09:432 om regionalisering

Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att nuvarande förändringsprocess inte i praktiken ska driva fram en icke beslutad och samordnad regionalisering.

Som Peter Hultqvist noterar har ett betydande antal utredningar berört länsstyrelsernas verksamhet de senaste åren. Ett antal av dessa har resulterat i förändringar inom bland annat länsstyrelseorganisationen. Förändringarna har inneburit att uppgifter främst flyttats mellan statliga myndigheter. Jag håller med om att dessa förändringar inte får bli styrande för en förändrad regional indelning, men de är nödvändiga för att utveckla den statliga förvaltningen och därmed också svara upp mot kraven på rättssäkerhet, enhetlighet och effektivitet.

Regeringspartierna presenterade i januari i år en överenskommelse om den fortsatta hanteringen av regionfrågan. I grunden handlar det om att bygga en effektiv samhällsorganisation på regional nivå som möter de problem som människor upplever i sin vardag. Som en del av regeringens fortsatta hantering av regionfrågan, och i syfte att få en tydlig och klar helhet i synen på den statliga regionala förvaltningen, bereds för närvarande i Regeringskansliet direktiv till en utredning om en översyn av den statliga regionala förvaltningen. Jag anser att med det tillvägagångssätt som presenterades i överenskommelsen har regeringen lagt en god grund för en sammanhållen hantering av regionfrågan i vilken den statliga förvaltningens organisation utgör en central del.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Regeringen har sedan 2007 tagit initiativ till en lång rad utredningar och översyner när det gäller den statliga organisationen och förvaltningen. Det rör sig om ett femtiotal utredningar av olika slag: social tillsyn, körkort, yrkestrafik, IT, jordbruks- och landsbygdsstöd, fiskestöd, miljöprocesser, den så kallade Förvaltningsutredningen, den så kallade Koncentrationsutredningen och så vidare. Det här har alltså hänt sedan Ansvarskommittén lade fram sitt betänkande 2007. Vissa av de förändringar som föreslagits har genomförts eller ska inom kort genomföras. Annat är sådant som fortfarande bara är förslag.

Det stora problemet är att den statliga myndighetssidan visar upp en alltmer splittrad bild. Ansvarskommitténs ambitioner var att skapa en grund för någon sorts ny regional indelning i Sverige och att den skulle

ske på ett samordnat och tydligt sätt. Tanken var mer regional samordning, tydlighet och en styrning som kraftsamlar i län och regioner.

Det faktum att ett antal myndigheter med en tydlig organisation och med mandat att delta i regionalt utvecklingsarbete har minskat i antal är exempelvis inte bra. Inte minst när det gäller länsstyrelsernas arbete med landsbygdsutveckling har förändringarna inom staten upplevts som negativa. Risken är uppenbar att länsstyrelserna som regional myndighet och sammanhållande kraft när det gäller utveckling socialt, ekonomiskt och ekologiskt inte kommer att kunna fungera på ett bra sätt i framtiden. Kraften i organisationen tunnas ut när uppgifter flyttas till andra myndigheter eller koncentreras till enbart vissa länsstyrelser.

I den så kallade Koncentrationsutredningen föreslås att vissa ärendetyper koncentreras till sju länsstyrelser. Är detta början på att vi får 7 huvudlänsstyrelser och 14 avlödade länsstyrelser? Blir inte detta i praktiken en oordnad regionalisering bakvägen där den ena åtgärden efter den andra inträffar utan att det finns något riktigt ansvar för enheten? Risken är stor att vi får en statlig organisation på den regionala nivån som bit för bit krackelerar. Det är allvarligt om det här får pågå.

Jag noterar Mats Odells välvilliga ambition att på något vis hålla ihop det här och lösa det genom en ny statlig utredning. Men när man samtidigt driver processen och det pågår ett ständigt förändringsarbete är risken stor att man skapar en struktur för nya regioner i en smygande byråkratisk process, där mängder av energi och kraft går åt men ingen håller ordentligt i styråran. Ett agerande av detta icke samordnade slag kan vara djupt negativt för den statliga regionala organisationen. Det är heller ingen bra grund för att skapa samarbete och samordning med nya regionala organ eller skapa nya regioner.

När regeringen nu aviserar ännu en utredning som ska se över den regionala statliga förvaltningen som en lösning på det virrvarr som skapats känns inte trovärdigheten som den bästa. Mats Odell, hur ska du mer konkret bringa ordning i det här? Och framför allt: Hur ska nu det som borde vara det viktigaste för den statliga förvaltningen, nämligen kampen mot arbetslösheten, kunna ges den kraft och det fokus som uppgiften kräver när det ständigt pågår för många tjänstemän och andra som jobbar i organisationen rätt så obegripliga organisationsförändringar som kräver oerhört mycket kraft och energi?

Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist tar upp ett antal frågor och oroar sig över att effektiviseringsprocessen inom statens regionala organisation inte till slut skulle resultera i en genomtänkt och bra statlig organisation.

Jag vill ta ett exempel. Det var ju Socialdemokraterna som tog initiativet till bildandet av såväl Region Skåne som Västra Götalandsregionen. Det har varit försöksverksamheter, och nu har vi i regeringen sagt att vi är beredda att permanenta detta. Vi är beredda att ge också Gotland och Halland möjligheten att bli regionkommuner.

Om man ser tillbaka i tiden har länsstyrelsernas roll och uppgifter förändrats kontinuerligt. Det är inte så konstigt, för det handlar om att anpassa sig till samhällets utveckling och behov. Under de senaste åren har, för att ta några exempel, länsstyrelserna tillförts nya uppgifter eller

tidigare uppdrag har vidgats, bland annat inom miljö- och energiområdet, mottagandet av nyanlända skyddsbehövande i länet och djurskyddskontroll.

Regeringen har också beslutat att föra bort uppgifter från länsstyrelserna. Till exempel har körkortsfrågor och frågor om yrkesmässig trafik förts över till Transportstyrelsen och den sociala tillsynen till Socialstyrelsen. Just det här är exempel på uppgifter som har förts till myndigheter som har en regional indelning med färre organisatoriska enheter än de 21 länsstyrelserna.

När det gäller koncentrationen av länsstyrelsernas verksamhet har det föreslagits – det är alltså en utredning som vi inte har tagit ställning till ännu – att verksamheten ska koncentreras till ett antal län. Utredningen föreslår att ett antal mindre uppgifter koncentreras för att uppnå rationalitet, kvalitet och en minskad sårbarhet.

Utredningen om jordbruksadministrationen lämnar som förslag att det också ska ske en koncentration av länsstyrelsernas jordbruksadministration. Utredningen överlämnades till regeringen i januari i år. Tanken är att få till stånd en mer effektiv och enhetlig tillsyn. Därför har regeringen i en proposition också föreslagit att tillsynen över stiftelser koncentreras till ett färre antal länsstyrelser än i dag. Så sent som den 11 mars i år beslutade riksdagen att anta regeringens förslag. Vilka länsstyrelser som är tillsynsmyndigheter anges i stiftelseförordningen.

Herr talman! Jag skulle kunna fortsätta att ge exempel på hur detta kontinuerliga reformarbete pågår för att effektivisera och förbättra kvaliteten.

Samtidigt är kärnan i Peter Hultqvists fråga: Hur blir det då med den statliga länsindelningen och den statliga indelningen av myndigheter framöver? Som jag säger i mitt svar bereder vi för närvarande direktiven till en organisationskommitté som kommer att få till uppgift att lämna ett förslag på hur indelningen ska se ut.

Anf. 11 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Allt utredande och allt flyttande av uppgifter fram och tillbaka är någonting som inte alltid uppfattas så positivt som ministern försöker redogöra för. Det kräver oerhört mycket av kraft, tid och energi i organisationen, där man tycker att man får lägga andra uppgifter som kanske upplevs som betydligt viktigare för kvaliteten, för medborgarna och för länets utveckling åt sidan. Då måste vi fråga oss: Vad är det som är viktigt i den statliga organisationen och förvaltningen?

Den som ska styra statlig förvaltning måste värdera vad som strategiskt är det viktigaste att ägna kraft åt. Att reellt påverka kvaliteten och innehållet i myndigheternas arbete är svårt men kanske det som för medborgarna är det väsentligaste, men det är ett arbete som kortsiktigt inte ger uppmärksamhet eller uppfattas medialt som handlingskraftigt. Därför finns det en benägenhet på den politiska sidan att driva fram organisatoriska förändringar. Sammanslagningar och förflyttningar av ansvar från den ena myndigheten till den andra uppfattas som handlingskraftigt. Det kanske gör att man vinner någon politisk poäng och bibringar den politiskt ansvariga en känsla av att kunna reformera, påverka, leda och för-

Prot. 2008/09:98
8 april

*Svar på
interpellationer*

ändra. Samtidigt höjer man kraven på produktivitet parallellt med att anslagen inte täcker exempelvis lönekostnadsökningar.

Ständig och återkommande underfinansiering av verksamhet är något som gäller för exempelvis polis, åklagarmyndighet, domstolar och försäkringskassa. Myndigheterna klarar inte att leva upp till sina åtaganden fullt ut. Samtidigt ska illusionen att så är fallet vidmakthållas. Det skapar en obalans som gör att tjänstemannamakten i organisationen ökar. Byråkratin stärker sitt grepp, och jag menar att politikerna många gånger abdikerar.

Det här idoga utredandet kring länsstyrelserna saknar den helhet som borde krävas. Med en ny utredning som i efterhand bland annat ska titta på länsindelningarna, om jag uppfattar det hela rätt, är det nu fråga om detta verkligen bringar ordning i det virrvarr som man på många håll uppfattar råder i den statliga regionala förvaltningen. Situationen upplevs som bitvis orimlig.

Utredningar och de återkommande ambitionerna till förändring, sammanslagning och samordning av dels transportinspektion, dels trafikverk är andra exempel på åtgärder där stora förändringar har dragits i gång utan att de ekonomiska konsekvenserna kan överblickas och den långsiktiga kvaliteten garanteras. Det här är ett av huvudproblemen med all den här typen av förändring. Ofta vet man inte förrän efteråt om åtgärden egentligen var klok och bra, om man har uppnått kvaliteten och om de eventuella ekonomiska förbättringar eller besparingar man har räknat med infaller. Det vi talar om är egentligen ett arbete med en mycket hög grad av osäkerhet inom sig.

Ekonomin tryter alltså, och då blir det enklare att i högre grad rikta blickarna från innehåll och kvalitet till struktur och organisation. Processerna är inte helt rationella, och uppdragen uppfattas många gånger som förutbestämda.

Min uppfattning är att staten och regeringen egentligen i liten utsträckning klarar av att styra de egna myndigheterna och verken. De förändringar man driver fram är inte grundliga och genomtänkta. Finansieringsproblem sopas under mattan. Tror Mats Odell nu att en ny utredning om den regionala statliga organisationen verkligen kommer att bringa ordning? Ett 50-tal utredningar som alla berör länsstyrelserna på ett eller annat sätt har genomförts sedan 2007.

Anf. 12 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att Peter Hultqvist ger uttryck för en konservativ syn på behovet av dynamik och förändring i organisationer. Jag har känslan att Peter Hultqvist gör sig till talesman för de anställda på länsstyrelserna snarare än medborgarna. Jag tror inte att medborgarna känner sig särskilt oroad över detta. Det de är intresserade av är att få tillgänglighet till de offentliga tjänster som produceras av länsstyrelserna. Oavsett om det är en lantbrukare eller någon som hanterar sitt körkortsärende vill man ha tillgänglighet.

Jag har besökt 11 av landets 21 länsstyrelser. Jag har som princip att träffa de anställda och berätta om regeringens reformarbete när det gäller offentlig förvaltning, inte minst länsstyrelserna. Då möts jag av en stor entusiasm över att det sker förändringar. Man har också en väldigt stor

förmåga att genomföra de här förändringarna. De har inneburit förbättringar och effektivisering i många fall.

Den kritik jag möts av har snarare gällt detaljrikedomen i de regleringsbrev som vi har skickat. Vi har tagit till oss detta och i stället gjort mer av riktlinjeformuleringar. Vi har överlätit mer av detaljerna till länsstyrelserna och deras anställda själva. Det tror jag har varit väldigt bra.

För någon månad sedan besökte jag länsstyrelsen i Blekinge. En mycket stor del av de anställda hade kommit. Det brukar vara så på de här mötena. De får ställa frågor, och jag ställer frågor till dem. Jag ställde frågan till de anställda som satt där: Tycker ni att Blekinge län är ett hållbart statligt län? Nej, sade de, vi tror att det bästa vore om vi tillhörde Skåne.

Så säger alltså också de anställda. Det finns en stark vilja att skapa långsiktigt hållbara strukturer. De inser naturligtvis på goda grunder att det kommer att finnas kvar en verksamhet för länsstyrelsen, även om det skulle bli så att Blekinge sökte sig till Skåne i den process framåt där vi ska hitta en långsiktigt hållbar statlig länsstruktur. De anställda är inriktade på att förbättra. De vill slå vakt om de verksamheter de har. Självklart är det så. Man är inte glad när körkortsfrågorna nu flyttas över till en helt annan myndighet. Det är en annan sak, men jag tror inte att Peter Hultqvist kommer att finna någon riktigt stark klangbotten för den kritik som han för fram i sin interpellation om han reser ut och träffar de anställda på länsstyrelserna.

Anf. 13 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Min interpellation grundas egentligen på ett antal iakttagelser. Den grundar sig på att det har genomförts en oerhörd mängd utredningar som flyttar eller föreslår flytt av uppgifter kors och tvärs mellan en lång rad olika myndigheter. Den bygger också på en annan iakttagelse: att alla de här förändringarna leder till att det går åt väldigt mycket kraft i förändringsarbetet och att den kraften möjligen skulle kunna användas till annat. Jag har som exempel tagit upp arbetslöshetsbekämpningen och rapportörsuppgiften som de regionala samordnarna har när det gäller arbetslösheten. Det har blivit ett rätt upplöst instrument i praktiken.

Interpellationen bygger även på iakttagelsen att spretigheten gör att man får fram en bild av att bara betrakta det hela. Här kan det pågå en regionalisering bakvägen, som egentligen inte är politiskt styrd, men som i sin spretighet så småningom gör att man skapar faktum på marken som vi inte kommer runt. Man föreslår exempelvis i en utredning att koncentrera vissa uppgifter till 7 länsstyrelser och sedan ha 14 länsstyrelser med lite mindre tyngd. Det är bara att notera att ett sådant förslag ligger. Sedan vet inte jag vad regeringen gör av detta förslag. Men är det så att det drivs vidare är det klart att det har någon sorts påverkan på vilka framtida strukturer vi ska ha i landet.

Oavsett om jag har någon sorts konservativ syn på detta eller inte kan jag väl säga att min syn på statlig förvaltning och förändringsarbete är att det måste vara samordnat, genomtänkt och grundligt. Om det, Mats Odell, är uttryck för konservatism eller vad det är får jag väl stå för det i så fall. Men ”grundligt” tycker jag är viktigt, för det här måste vara organisationer som fungerar. Det är kärnan i själva statsmakten det handlar

Prot. 2008/09:98
8 april

Svar på
interpellationer

om. Då måste vi gå till väga på ett sådant sätt att det håller på ett bra sätt långsiktigt.

Anf. 14 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det är inte fråga om någon regionalisering bakvägen. Koncentrationsutredningen har inte regeringen tagit ställning till ännu. Peter Hultqvists interpellationer kommer som intressanta avstämningspunkter där man kan diskutera det här. Jag tror att det som har gjorts för att effektivisera verksamheterna har varit positivt så här långt. Det finns mer att göra, inte minst vad gäller de nya e-förvaltningsmöjligheterna, genom vilka medborgarna kan få ökad tillgänglighet till tjänster också direkt hemma vid sina datorer. Det är en väldigt spännande utveckling, där vi både kan förbättra tillgängligheten och göra arbetet intressantare på de statliga myndigheterna. Rutinuppgifter kan tas bort, och handläggarna kan få ägna sig åt mer medborgarnära tjänster.

Det är en spännande utveckling, och jag kan försäkra Peter Hultqvist om att vi kommer att låta Organisationskommittén få en uppgift som är tydlig och distinkt och som ska resultera i någonting som är både genomtänkt, rationellt och medborgarnära.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2008/09:433 om Sveriges ställning som IT-nation

Anf. 15 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att Sverige ska återta ledarpositionen inom IT-området. Hon har även frågat vad jag avser att göra för att snabba på utbyggnaden av IT-infrastruktur och ge alla chansen att hänga med i IT-samhället.

Monica Green målar i sin interpellation upp en bild av att regeringen inte gör något på området och att Sverige inte är en ledande nation på IT-området.

Jag vill börja med att säga att jag inte håller med om Monica Greens verklighetsbeskrivning. Sverige har en ledande position inom IT-området, vilket flera internationella jämförelser visar. Ett exempel är att Sverige så sent som i mars 2009 placerades på första plats i ITU:s index över 154 länders IT-utveckling. Ytterligare exempel är World Economic Forum som placerar Sverige på andra plats i sin Networked readiness index för 2008–2009.

Regeringen arbetar aktivt på många sätt för att IT ska bidra till fler jobb genom fler och växande företag, till utvecklingskraft i alla delar av Sverige och till att förena miljö och företagsamhet. Statens huvudsakliga roll är att få marknaden att fungera effektivt och att ge marknadsaktörerna goda förutsättningar för sin verksamhet. Jag ska här nämna några av regeringens insatser.

Regeringen har infört möjlighet till så kallad funktionell separation vilket innebär att Post- och telestyrelsen, om det finns synnerliga skäl, kan ålägga Telia Sonera att särskilja verksamhet som rör åtkomst till

kopparnätet. Syftet är att öka konkurrensen på bredbandsmarknaden och därigenom åstadkomma större valmöjlighet för konsumenterna.

Regeringen har frigjort radiofrekvenser för andra kommunikationstjänster än radio och tv. Frekvenserna har särskilt goda egenskaper för att erbjuda tjänster med god geografisk täckning, till exempel mobilt bredband. Sverige var tidigt ute, redan i december 2007, och verkar nu aktivt för att fler länder ska göra på samma sätt som vi, vilket behövs för att skapa en tillräckligt stor marknad för att bra tjänster och produkter ska utvecklas.

Regeringen arbetar kontinuerligt med att förbättra regelverket för marknaden för elektroniska kommunikationer både på europeisk nivå, EU och nationellt. Ett viktigt led i detta arbete var den reformering av överklagandeprocessen som genomförts och som syftar till konkurrens och bättre fungerande marknader.

Ytterligare en åtgärd är att regeringen sedan 2008 anslagit medel för stöd till kanalisering för bredband.

I dagarna har regeringen lämnat förslag till riksdagen om att slå samman skatteavdrag för hushållsarbete med avdrag för byggtjänster i hemmet i ett så kallat HUS-avdrag. I propositionen klargörs att arbetskostnaden för markarbeten vid anläggning av ledningar för elektronisk kommunikation i anslutning till bostad omfattas. Detta ger en möjlighet att minska kostnaden för den husägare som vill skaffa modernare bredbandsledningar.

Att Sverige ligger bra till och regeringen genomfört en rad viktiga åtgärder betyder dock inte att vi därför kan slå oss till ro. Tvärtom finns det stora utmaningar inför framtiden.

Regeringen gav i oktober 2008 Myndigheten för handikappolitisk samordning, Handisam, i uppdrag att inhämta, sammanställa och analysera initiativ för att minska de digitala klyftorna för personer med fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar. Analysen ska ligga till grund för initiativ på nationell och EU-nivå fram till och under det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionen hösten 2009.

Behoven av bredband ökar starkt. Detta drivs inte minst av en ökad användning av Internet, interaktivitet och ljud och bild. Samtidigt finns risk för att befintlig infrastruktur i form av delar av Telia Soneras kopparnät monteras ned. Sammantaget finns ett behov av betydande investeringar i IT-infrastruktur.

Jag och regeringen har stor tilltro till de drivkrafter som finns på marknaden. Samtidigt får vi inte blunda för att förutsättningarna för att bygga ut ny infrastruktur är sämre i de glest befolkade delarna av vårt land. Utmaningen är större i dessa delar.

Staten har ett ansvar för den miniminivå av så kallade samhällsomfattande tjänster som medborgarna har rätt till. Här pågår ett arbete både inom EU och i Sverige för att diskutera vilken ambitionsnivå vi ska ha och hur nödvändiga åtgärder ska finansieras.

Regeringen har fått in ett antal förslag som rör tillgängliga elektroniska kommunikationer. Det gäller de statliga utredningarna *Effektiva signaler* och *Bredband i hela landet* och förslag från Post- och telestyrelsen.

Mot bakgrund av de utmaningar och de förslag som jag nämnt kommer jag att fortsätta mitt arbete tillsammans med berörda aktörer för god

tillgänglighet till elektroniska kommunikationer i hela landet. Inte för att toppa någon rankingslista utan för att kunna möta de stora utmaningar som klimathot, ett glest befolkat land, internationell konkurrens och en åldrande befolkning utgör.

Sverige är och ska förbli en ledande IT-nation.

Anf. 16 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag ska börja med att tacka Åsa Torstensson för att hon kommer hit och debatterar interpellationer. Man får berömma de ministrar som kommer och svarar på de interpellationer som vi i riksdagen har ställt. Det tycker jag är bra.

Jag efterfrågar visionen från Åsa Torstensson. Var finns viljan? Var finns initiativen? Var finns ambitionen från regeringen när det gäller att Sverige ska ligga i framkant fortsättningsvis?

Det går att säga att vi ligger bra till och det går att hänvisa till olika utredningar. Men det går inte att leva på de gamla insatser som vi har gjort tidigare, för den här utvecklingen går ju otroligt snabbt hela tiden. Andra länder satsar miljardbelopp just nu för att det är lågkonjunktur och för att man vill ta det här tillfället i akt att satsa på framtiden och för att det behövs. Men Sverige gör inte det, utan Sverige nöjer sig med att säga: Ja, men vi ligger så bra till ändå så vi utreder de utredningar som andra har gjort, och sedan får vi se vad vi ska göra.

Det finns ingen vilja längre, ingen anamma, till att till exempel säga att vi ska satsa på att ha tio megabit i båda riktningarna senast 2012 eller något annat tydligt mål som alla bestämmer sig för att jobba mot.

Under vår senaste tid vid regeringsmakten gjorde vi både en bredbandsatsning och satsade på utbyggnad av bredband i hela landet. Det var miljardbelopp vi satsade. Naturligtvis var den dåvarande oppositionen kritisk och tyckte att vi satsade för lite. Nu ser vi inga sådana stora miljardbelopp.

Vi satsade på IT i skolan. Vi satsade på så kallade förmånsdatorer, det vill säga att arbetsgivare kunde erbjuda de anställda datorer i hemmet för en billig penning. Det var en av de första sakerna som den borgerliga regeringen tog bort eftersom Anders Borg tyckte att det var onödigt att alla skulle få möjlighet att ha en dator i hemmet.

De här olika sakerna som vi satsade på och efterfrågan och tjänster i nätet gjorde att Sverige sammantaget blev en nation i framkant. Min interpellation kallade jag *Sverige slocknande stjärna som IT-nation*. Den fick tydligen inte heta så enligt kammarskansliet, men jag kallade den så eftersom jag saknar stjärnan. Jag saknar ambitionerna, och jag saknar framtidstron.

Vi måste ju se till att alla i hela landet har möjlighet att ha bra och stabila bredbandsmöjligheter. När det gäller Internet hörde vi Mats Odell här tidigare tala om att alla ska kunna sitta hemma och ta del av samhällets tjänster med hjälp av sina datorer. Men alla har inte den möjligheten! Det finns oerhört många som står utanför. Två miljoner svenskar står utanför alla de möjligheter som IT-världen ger. Vad tänker Åsa Torstensson göra åt det? När det gäller människor i glesbygden har Centern pratat om digital allemansrätt. Centern har sagt att vi ska satsa på människor i glesbygd. Nu ser vi ingenting av det längre. Det var när man var i

opposition som man pratade om digital allemansrätt, men nu när Åsa Torstensson ingår i en borgerlig regering finns inte ambitionen längre. Gnistan och glöden saknas när det gäller att vi tillsammans med marknaden, med kommuner och landsting och på andra sätt ska satsa framöver så att vi får höga hastigheter i hela landet och att alla får tillgång till bra och robusta tjänster så att man klarar det även i framtiden. Jag saknar det.

Prot. 2008/09:98
8 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 17 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Monica Greens verklighetsbeskrivning blir inte mer riktig bara för att hon upprepar den en gång till. Sverige är en ledande nation. De utmärkelser och rangordningar som har gjorts har gjorts under de senaste åren då jag och den här regeringen har varit ansvariga för IT-politiken. Vi har vidtagit ett antal åtgärder som andra länder mycket intresserat studerar.

Jag kan hålla med Monica Green om att det är oerhört viktigt att vi ständigt har fokus på att skapa bra förutsättningar för bra kapacitet i alla delar av landet. Det är den ena delen. Sedan är det oerhört avgörande att vi också skapar förutsättningar för att utveckla tjänster så att människor i dag kan se nyttan av att i vardagen använda sig av datorn som ett hjälpmedel. Då krävs det ändrade regler och ändrad lagstiftning. Då krävs det en överenskommelse om hur vi kan använda nya frekvenser efter att till exempel de analoga tv-sändningarna är nedsläckta och efter övergången till digital tv.

Det har gjort att vi nu har skapat ett utrymme för att tydligare utveckla mobila tjänster, allt egentligen i direkt anslutning till vad till exempel SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, efterfrågar. Jag vill understryka vikten av att möta den demografiska utvecklingen och därmed också skapa förutsättningar för ett mycket tydligare användande av tjänster över nätet som ett stöd till hälso- och sjukvård och inom äldreomsorgen. Där har vi en puckel i dag. Vi är inte där i dag att människor har den drivkraften, viljan eller tryggheten i att använda sig av datorn som ett hjälpmedel.

Nu har vi skapat de förutsättningarna, men det kräver också ett internationellt engagemang. Det krävs också ett EU-engagemang, precis i linje med de samtal som jag för med EU-kommissionen och nu med andra länder i syfte att hitta en harmonisering av användandet av de olika frekvenserna, just för att kunna använda dem till tydligare tjänster över nätet. Kommissionen har också visat intresse för Sveriges lösningar, och man går nu också vidare och försöker, utifrån kommissionens perspektiv, skapa förutsättningar för en tydligare harmonisering.

Det här är ett arbete som vi också har prioriterat under det svenska ordförandeskapshalvåret, att tillsammans med våra grannländer runt Östersjön och inom Östersjöstrategin skapa en överenskommelse mellan länderna runt Östersjön, allt i syfte att ge möjligheter för industrin och marknaden att utveckla nya tjänster, som i nästa led leder till att människor tar ytterligare ett steg och ser datorn som ett hjälpmedel i sin vardag. Det i sin tur skapar också incitament och intresse för marknaden att vara med i IT-utbyggnaden, skapa bättre kapacitet och skapa nya tjänster. Det gör att vi kan möta behovet i alla delar av landet men också möta den

demografiska utvecklingen, som kommer att ställa den offentliga välfärdssektorn inför mycket tuffa åtaganden.

Anf. 18 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag står här med PTS senaste kartläggning, *Bredbandskartläggning 2008 – en geografisk översikt av infrastrukturen för bredband i Sverige*. Den visar tydligt att vi måste göra mer. Vi måste satsa för framtiden, och vi måste bygga nu. Vi måste visa visionerna.

I den här rapporten visas också att Frankrike, Finland, Storbritannien, USA, Tyskland, Sydkorea, Kanada, Portugal, Slovakien, Australien, Ungern och Irland satsar miljardbelopp i dag på att bygga ut infrastrukturen i sina länder och på sina kontinenter för att man nu ser att det ger jobb. Man tar lågkonjunkturen till intäkt för att kunna bygga just nu. Det ger arbetstillfällen precis när man bygger det, och det ger också ekonomisk tillväxt och skapar jobb för framtiden.

Alltså satsar länderna nu i andra delar av världen, men Sverige gör inte det. Sverige lutar sig tillbaka på gamla meriter och säger: Ja, men vi ligger ju i framkant, så vi behöver inte göra något mer!

Eller också hänvisar man till att det har varit två utredningar nu och att man måste utreda dem innan man kan komma med något förslag om hur vi ska göra för att ligga i framkant även fortsättningsvis.

Det går inte! Det går inte att stå stilla och tro att andra länder inte gör någonting. Vi måste fortsätta framåt och fortsätta försöka vara en nation i framkant.

Det är naturligtvis så som Åsa Torstensson säger: Det är inte för att vi ska toppa rankingslistorna, utan det är för människornas skull – för människorna i glesbygden, för dem som kanske inte är lönsamma för marknaden, som Åsa Torstensson hänvisar till. Det måste ju finnas en tanke även från samhällets sida om gles- och landsbygd.

De tjänster som man ska kunna ta del av, både från Försäkringskassan, från myndigheter, från banker och så vidare – nyttan med IT – kräver höga hastigheter. Man måste kunna lita på att systemen är robusta och våga använda sig av dem.

Nu tog jag nytta som exempel, men det är lika viktigt för nöje. SVT Play är ett sådant exempel på att tv och datorer nu flyter samman. Om vi ska kunna se på tv via våra datorer i framtiden måste vi ha höga hastigheter. Vi måste veta att alla, inte bara de runt Stureplan, ska kunna följa ett tv-program utan att det hackar i tv-sändningarna.

Vi måste kunna vara så öppna och ärliga och se att Sverige är ett land som har mycket landsbygd och glesbygd och är ett långt, avlångt land. Därför måste även samhället satsa. Vi vet att marknaden inte satsar där man inte tjänar pengar. Där måste samhället gå in, och man måste vara tydlig och visa att vi har en ambition, en vilja att bygga i hela landet.

Anf. 19 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Monica Green kan fortsätta upprepa något som inte är detsamma som dagens verklighet.

Det sker en ständig utbyggnad av IT-infrastruktur, och staten och regeringen har lagt resurser in i till exempel kanalisation, allt i syfte att skapa bra förutsättningar och en effektivitet i användandet av våra ge-

mensamma skattepengar i de delar där marknaden inte självmant ser att man kan göra det på kommersiell basis. Syftet är att vi ska skapa bra förutsättningar för landsbygdsföretagande och även naturligtvis för enskilda hushåll, som jag också beskrev.

Herr talman! Naturligtvis är det oerhört viktigt att de övriga länderna i EU gör allt vad de kan för att skapa bättre förutsättningar för sina medborgare att skapa förutsättningar för bredbandsinfrastruktur eller för bra tjänster över nätet. Det är oerhört avgörande. Sverige är en del av EU, och i ett gemensamt perspektiv – ett EU-perspektiv – är det oerhört viktigt att EU i sig är starkt och har en mycket tydlig uppkoppling till alla medborgare, av demokratiska skäl, av tillväxtskäl och så att många av de mer glesbefolkade delarna i andra delar av EU:s medlemsländer också ges förutsättningar att utvecklas.

Naturligtvis är det en del av den samlade Lissabonagendan att EU ska vara konkurrenskraftigt. Då måste också andra länder gå i bräsch för en bra och tillförlitlig uppkoppling via bredband eller motsvarande.

Jag tror att det också är viktigt att se att det inte är alla länder som lägger in miljardbelopp. Många av dem följer just Sverige och är också oerhört intresserade av den regelförenkling eller regelförändring som Sverige gör för att underlätta för marknaden att bygga ut IT-infrastruktur på ett motsvarande sätt, vilket hittills faktiskt har skett i Sverige.

Förringa alltså inte andra länders behov, utan applådera snarare så att EU kan bli en ledande region i ett internationellt sammanhang med mycket bra uppkopplingsmöjligheter och en bra tjänsteutveckling på datasidan. De övriga EU-länderna sitter i ungefär samma situation som Sverige när det handlar om att hitta nya, mobila tjänster som kan träda in och ge bra service till människor framgent, även om vi har en starkt åldrande befolkning.

Anf. 20 MONICA GREEN (s):

Herr talman! När jag står här med bredbandskartläggningen för 2008 och hänvisar till hur mycket andra länder satsar menar jag inte att det är dåligt att de måste göra det, utan jag tar det som ett exempel på att Sverige borde göra likadant. Sverige borde satsa för framtiden och inte nöja sig med det vi har i dag.

Denna uppfattning delar även Post- och telestyrelsen. Myndigheten som följer den här marknaden och den här utvecklingen säger ju själv att för att Sverige ska hävda sig jämfört med andra länder i framtiden krävs att Sverige fortsätter att investera i en bredbandsutbyggnad med fokus på hög kvalitet, höga överföringshastigheter och en infrastruktur som når alla. Sverige har en glesbygdsproblematik som delvis saknas i andra länder, och den behöver man tänka på när det gäller bredbandstäckningen. Så säger Post- och telestyrelsen.

Det borde infrastrukturministern ta som intäkt för att satsa. Nu i lågkonjunktur finns möjlighet att bygga ut fibernät, att se till att människor får arbete när detta byggs ut och att se till att det blir en tillväxt med jobb också framgent. Det är det ena.

Det andra är att vi måste se till att inte bara luta oss mot privata aktörer som ska satsa. Vi måste överbrygga den digitala klyftan. Det kan vara människor med svenska som andra språk, äldre människor och männi-

Prot. 2008/09:98
8 april

Svar på
interpellationer

skor i glesbygd. Jag saknar ambitionen att överbrygga den digitala klyftan.

Dessutom behöver Sverige ta ett helhetsgrepp när det gäller kommunernas roll i arbetet med att utveckla tillgången till bredband.

Anf. 21 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Återigen, Monica Green: Precis som jag svarade i inledningsanförandet är det ett ständigt pågående arbete. Just därför har regeringen gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att göra analysen och återkomma med ett underlag. Det är Post- och telestyrelsens uppgift att ge oss sådana underlag så att vi kan analysera nuläget men också identifiera den problematik vi står inför och som vi bara för något år sedan inte hade identifierat, nämligen Telias nedsläckning av kopparnätet. Det innebär helt andra utmaningar än vad vi hittills har trott. Det kräver nya lösningar och en mer teknikneutral hantering av utbyggnaden av bra IT-kapacitet.

Jag har inte enbart en tilltro till marknaden. Det är därför som regeringen har lagt pengar i budgeten – allt i syfte att skapa bra förutsättningar för offentligt och privat och för den enskilde intressentens delaktighet att hitta gemensamma lösningar för finansiering av utbyggnad.

Vad gäller den digitala klyftan är det jag och regeringen som har tagit ansvar för detta. Vi har också stort fokus på detta genom att vi har gett Handisam detta uppdrag – i syfte att ha ett bra underlag nationellt men också att lyfta in det i ett EU-sammanhang. Det kommer ofta in som baksidan på mer och mer användande av IT-infrastruktur att det finns människor som inte känner sig delaktiga.

Frågeställningen är intressant. Jag tror att vi båda är överens om att detta är en ständigt pågående utveckling eftersom tekniken också utvecklas.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2008/09:181 Ändrade räntebestämmelser i skattekontosystemet

Motion

med anledning av prop. 2008/09:169 Överlåtbara fiskerättigheter

2008/09:MJ20 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v, s, mp)

Justitieutskottets betänkanden

2008/09:JuU16 Sammansättningsreglerna för Högsta domstolen och Regeringsrätten

2008/09:JuU20 Våldsbrott och brottsoffer

Utrikesutskottets betänkande

2008/09:UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 3 april

2008/09:448 Effekterna vid en försäljning av Apoteket

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:449 A-kassans regelverk och utförande av sysslor

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:450 Tillgången till medicin

av *Catharina Bråkenhielm* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

den 6 april

2008/09:451 Kommunerna, infrastrukturen och välfärden

av *Monica Green* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

den 7 april

2008/09:452 Statens stöd till myggbekämpningen i området kring nedre Dalälven

av *Mikael Oscarsson* (kd)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

den 8 april

2008/09:453 Stockholmsskattens effekter på bostadsmarknaden

av *Mikael Damberg* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 april.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 3 april

2008/09:821 Barn som bevittnar våld i hemmet

av *Inger René* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:822 Utbyggnad av bredband i glesbygd och landsbygd

av *Anita Brodén* (fp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2008/09:823 Djurskyddet

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:824 Uttagsbeskattning på vindkraftskooperativ

av *Christer Adelsbo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:825 Avgifter till Kronofogdemyndigheten

av *Christer Adelsbo* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 7 april

2008/09:826 Stater som inte lovat samarbete på skatteområdet

av *Hans Olsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:827 OECD:s nya grå lista

av *Hans Olsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:828 Gibraltar, USA och svenskt skatteavtal

av *Hans Olsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:829 Nationell strategi för turist- och besöksnäringen

av *Patrik Forslund* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:830 Generalarkitektur

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2008/09:831 Reglering av vattennivån i Väner

av *Holger Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2008/09:832 Beskattning av biogas på naturgasnätet

av *Anita Brodén* (fp)
till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:833 Cabinda och Angola

av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 8 april

2008/09:834 Kongos konfliktmineraler

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2008/09:835 Fällfångst av lodjur

av *Helena Leander* (mp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 april.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 6 april

2008/09:797 Privatpersoners vilja att investera i småskalig samfällig vindkraft

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 8 april

2008/09:782 Narkotikan, Latinamerika och Mexiko

av *Ameer Sachet* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:784 Avgiften för minderårigas vård

av *Hans Backman* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:800 Transportpolitiskt klimatmål

av *Karin Svensson Smith* (mp)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:801 Språkkompetens inom försvarsmakten

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2008/09:803 Driften av den svenska farledsinfrastrukturen

av *Hans Rothenberg* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2008/09:804 Familjehemmens situation

av *Boriana Åberg* (m)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2008/09:807 Rutiner för fastspänning av patienter

av *Elina Linna* (v)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:808 Regelbundna PSA-prov på män över 50 år

av *Ronny Olander* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:810 Förhållandena inom trygghetssystemen

av *Phia Andersson* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2008/09:811 Ansvaret för deltidsarbetslösa som inte har rätt till a-kassa

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:812 Situationen inom Samhall

av *Peter Hultqvist* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:815 Öresund, ett glömt vatten

av *Christin Hagberg* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Prot. 2008/09:98
8 april

2008/09:816 Arbetsmarknadsutvecklingen
av *Birgitta Eriksson* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)
2008/09:817 Bedömning av Sveriges ekonomi
av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
2008/09:818 Beskattningen av vin inom EU
av *Laila Bjurling* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 14 april.

15 § Kammaren åtskildes kl. 12.43.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om ordförande i trafikutskottet	1
3 § Meddelande om skriftliga frågor under påskuppehållet.....	1
4 § Meddelande om frågestund.....	1
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
6 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden	3
7 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	3
8 § Svar på interpellation 2008/09:367 om investeringar för utveckling av framtidens svenska träindustri	3
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	3
Anf. 2 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	5
Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	6
Anf. 4 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	7
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	8
Anf. 6 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	9
Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	10
9 § Svar på interpellation 2008/09:432 om regionalisering	11
Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd)	11
Anf. 9 PETER HULTQVIST (s)	11
Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd)	12
Anf. 11 PETER HULTQVIST (s)	13
Anf. 12 Statsrådet MATS ODELL (kd)	14
Anf. 13 PETER HULTQVIST (s)	15
Anf. 14 Statsrådet MATS ODELL (kd)	16
10 § Svar på interpellation 2008/09:433 om Sveriges ställning som IT-nation	16
Anf. 15 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	16
Anf. 16 MONICA GREEN (s)	18
Anf. 17 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	19
Anf. 18 MONICA GREEN (s)	20
Anf. 19 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	20
Anf. 20 MONICA GREEN (s)	21
Anf. 21 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	22
11 § Bordläggning.....	22
12 § Anmälan om interpellationer.....	23
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	23
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	25
15 § Kammaren åtskildes kl. 12.43.....	26